

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate

Abonamente și insertiuni se plătesc înainte

Apare în fiecare Sâmbătă.

Desmormire.

Popeare în ale căror vine bate viața și puterea, pot fi zăpăcite pe un moment în lucrarea lor, pot fi oprite chiar locului și desorientate pe o clipă — ele însă vor ști găsi eșirea din strimtorare, vor privi în dreapta și în stânga până vor da cu ochii de calea ducătoare la liberă mișcare, la lumină, la viață!

Intre popoarele de acest fel avem noi credința tare, că se numără și poporul nostru românesc din această patrie.

Pusu-i-s'a prin volnici și haîni guvernânți o grea stavilă liberei lui mișcări politice, pus a fost ca în cale de săbii și de cuțite, printre cari nu poate trece nerănit, și sbătutu-s'a în anii din urmă greu în fața acestei situațiuni, — geniul lui bun însă nu-l poate lăsa să zacă mult în piroteala asta, ci, judecând după semnele și știrile ce avem despre ce se petrece în cercurile bărbaților români cu durere pentru trebile noastre publice, — trebuie să recunoaștem, că vedem tot mai aproape timpul, când eșirea poporului nostru din impasul politic în care azi se află, va putea fi vestită obștei mari și doritoare de lucrare, de manifestări naționale, ca fapt împlinit.

Căci unde primejdia e mai mare, acolo e Dzeu mai aproape. Și la noi primejdia de amortire națională generală e foarte mare, și Dzeu luminat-a gândurile multor fii ai națiunii noastre asupra felului cum se iasă din primejdie, cum se ajungă la desmormire, la mișcare încălzitoare, înălțătoare, — și tot mai mulți mărturisesc azi, că această cale o ved în pășirea pe căile a căror însemnătate am marcat-o și noi prin scoaterea foii «Libertatea», expresiunea unui însemnat grup de tinerime a neamului nostru.

Prin pășirea grupului hotărât din jurul «Libertății» au prins curajul a-și accentua de nou și mai dinadins vederile lor de acest fel cercuri politice române, cari de demult aveau această credință, cum și de acelea, cari o aveau dar numai cu sfeală, cu oare-care timiditate și-o arătau din timp în timp. Și aceste cercuri azi se tot largesc, și aderenții lor sporesc mereu în toate părțile, și apar mai hotărâți pe teren!

Acesta am putea să-l numim cel mai de aproape și mai vădit succes al grupării noastre.

Celelalte vor urma de sine și, avem deplină credință, că la bine vor duce!

După articolul reproduș în nrul trecut din «Telegraful Român» lăsam să urmeze mai jos un nou articol, plin de trezvie și cu inte-

resante amintiri din istoria recentă a politicii noastre, scos din acelaș organ, care accentuează și el tot mai hotărât, că *calea dreaptă* pentru eșirea noastră la lumină și în politică, e numai aceea pentru care stăruim și noi.

Pe calea dreaptă.

— Din «Telegraful Român». —

În mod obligator, deși nu pentru toți Românii ardeleni, dar pentru o mare parte din ei, a fost decretată pasivitatea politică în conferința dela Mercurea, ținută în anul 1869. Dar' ea a existat și mai înainte. *Dr. Ioan Rațiu* a fost ales deputat la dieta din Pesta încă pentru sesiunea premergătoare, din partea alegătorilor din Hațeg, dar' n'a intrat în dietă. Tot așa n'a intrat nici metropolitul Blajului, *Alexandru Sterca Șuluțiu*, în casa magnaților.

Amândoi acești fruntași politici ai Românii ardeleni s'au pus din capul locului pe terenul pasivității față cu dieta din Pesta, reprezentând punctul de vedere, că Transilvania are să-și reguleze afacerile interne prin dieta proprie, care a funcționat atât de bine la anii 1863/4, și care nu disolvată, ci numai *prorogată* a fost.

Același punct de vedere l'a reprezentat și *Barițiu*, și alți bărbați luminați ai poporului român din Ardeal.

De ce? Pentru-că lumea politică era obișnuită pe atunci să vadă cum situația se schimbă peste noapte (!) și primește față cu totul nouă.

Cu începere dela anul 1860 prin atâtea faze trecute sistemul de guvernare, și atâtea schimbări întimpinase, încât se credea cu siguranță, că nici noul sistem al dualismului, inaugurat în contra voinței naționalităților nemaghiare din Ungaria, nu va fi, nu poate să fie de durată lungă!

De aceea au zis Românii ardeleni, și înainte de 1869, și au zis și la 1869, în conferința dela Mercurea: rămânem în pasivitate până se va schimba sistemul de guvernare, pentru-că nu peste mult are să se schimbe!

Dar' nu s'a schimbat, nici peste 2—3 ani, cum se prevestea, *nici peste 30 de ani*, pentru-că e în ființă și astăzi!

Și am avut om care a provocat-o aceasta, și care spunea, că se nu ne pară rău după legile dela 1863/4, aaduse din partea dietei din Sibiu, și nici se nu ne temem de legile ce el va aduce în viitor dieta din Pesta, pentru-că pentru noi și pentru cauza noastră națională n'au fost bune nici cele din Sibiu, și poate-că nu vor fi bune nici cele din Pesta. Dar' se-i cităm cuvintele proprii:

«...Legile din 1863/4 nu ni-au adus aur; dar' nici cele din Pesta nu ne vor aduce aur; ci precum acelea nu ni-au împlinit dreptele noastre așteptări în privința cauzei naționale, așa nici acestea nu vor fi mai bune. De aceea, trebuie să ne punem pe teren legal. Adecă să ne înfățișăm în legislațiune ca acolo cu bărbație română, pe cât se va putea, să aducem la valoare principiul egalității îndreptățiri naționale. Destulă pagubă am avut și până acuma în cauza noastră națională, că nu toți aleșii națiunii noastre au urmat astfel. Dacă se acolo, și poate-se spre binele comun al patriei și spre binele particular

al națiunii, cum fac și bărbații altor națiunii!»

Ale cui sunt vorbele acestea? Cine sfătuia astfel pe Românii ardeleni?

Andrieu baron de Șaguna! El a vorbit astfel către inteligența română din Brașov, când aceasta la anul 1867, din incidentul mergerii lui Șaguna la Brașov pentru-ca să presideze examenul de maturitate la școalele noastre de acolo, îi făcuse o primire splendidă.

Dacă știa Șaguna că sistemul de curând inaugurat al dualismului nu va fi de lungă trăinicie, ni-ar fi dat el oare sfatul să ne punem pe teren legal, să intrăm în legislațiune? Doamne ferește! Din contră; el s'ar fi pus în fruntea curentului contrar, ca priincios intereselor naționale ale Românii ardeleni, și iarăși ar fi bătut drumul Vienei, cum îl bătuse de atâtea-ori în trecut. Dar' el era convins că acum s'a gătat cu experimentările din trecut; sistemul acesta nu se va mai schimba așa ușor. De aceea zicea, că n'avam acum de cât să ne acomodăm împrejurărilor.

Urmările au arătat că marele Metropolit a avut dreptate.

Dacă Românii ardeleni îl ascultau, și toți pășiau pe terenul legal, pe terenul activității politice, multe nu se întâmplau din cele-ce s'au întâmplat. Dar' oamenii nu l'au înțeles. A trebuit să vină o nouă generație, cea de astăzi, care se înțelege, că totuși calea cea dreaptă în politica românească e cea indicată de Șaguna, este intrarea în parlament.

Cercurile aderenților acestei direcțiuni politice vedem că se largesc mereu ceea-ce nu poate decât să ne bucure, pentru-că acest fapt însemnează învingere pentru ziarul nostru, care ca moștenitor al politicii de activitate a lui Șaguna, singur a reprezentat în lungul trecut aceasta direcție politică, pledând pentru acceptarea ei. Și a pledat din convingere, știind că aceasta e singura cale dreaptă în politica noastră națională.

Unele-altele.

Fond, nu forme!

În cea mai nouă lucrare politică a sa, autorul multor opuri politice unguerești *Gustav Beksics*, se exprimă foarte hotărât, că «nu-i plac deloc pre-mulțele discuții de drept public, și ține de o mare pagubă pentru națiunea maghiară, că în loc să se ocupe cu încordare de chestii tăietoare în viața ei, își risipește puterile tot mereu în certe «de drept public». El ține că dreptul public e numai un cadru, care trebuie umplut cu *organizare puternică națională economică*, cu cuprins practic!... Esența tuturor acestor debateri ale lui Beksics e, că frații sei se nu se certe într'una asupra întrebării că ce relații avem cu Austria, «ci se lucrăm într'acolo, ca *poporul să ajungă a fi tare, bogat și numeros!*»

Atragem luarea aminte a fraților nostri români, și anume a politicilor acestor enunțațiuni ale politicianului ungar, căci ele cuprind un adevăr potrivit și la noi. Și la noi mulți, mai mult din o încăpăținare nemotivată, ca din convingere, nu vreau să audă de o modificare a programului nostru celui cu puncte grele de «drept public» și ne luau acuși peste picior, când prin foaia noastră dl *Dr. Mihai Cerea*

prefacerea programului nostru tocmai în sensul vizat de Beksics, ca el să îndrume partidul la organizare puternică și economică națională, ca crescându-ne poporul politicește, să ajungem a-l vedea și «tare, bogat și numeros», cum cere Beksics!

De 'nzadar. Politicii nostri, printre cari avem chiar unii profeți ai neamului, au fost și sunt tot mai înțelepți ca alții! Și oare avem de gând să rămânem așa încă multă vreme!

Unitatea Italiei.

Din eroii cari au luptat pentru Unitatea Italiei, după anuarul pensiilor, ar mai fi în viață din cei «1000 alui Garibaldi», numai 397, cari primesc toți laolaltă o pensie de 482.600 lire, ear moștenitorii celor morți primesc 475.800.

Afară de pensiile celor 1000 de eroi ai lui Garibaldi, statul italian a mai plătit și mai plătește încă vre-o 4 milioane lire pensii soldaților cari au luptat pentru unitatea patriei.

Iată o patrie recunoscătoare celor-ce s'au știut însufleți pentru mărirea ei.

In cadrul negru.

Un prețin ne trimite din «M. Szó» numărul în care a adus și elștirea despre pășirea celor 5 advocați români rezoluți, în contra birului pus și pe ei de camera din Arad pentru statua lui Kossuth. Șovinistul ziar împrejmue numele lor în cadrul negru. Iată de curiozitate încadrarea și textul din ea, redat întocmai:

Hosszu-Longin Ferencz dévai ügyvéd, dr. *Vlăd* Aurel, a szászvárosi «Libertatea» hires „aktivistája”, dr. *Pop* Jusztin, dr. *Moldovan* Jusztin és dr. *Suciu* Gábor.

adecă: *Francisc Hosszu Longin*, avocat din Deva, *Dr. Aurel Vlad* renumitul «activist» al «Libertății» din Orăștie, *Dr. Iustin Pop*, *Dr. Iustin Moldovan* (va să zică *Silviu*) și *Dr. Gavriil Suciu*.

Dându-le numele închis în negru, vrea să-i arate ca... morți înaintea opiniei publice maghiare.

Off, off!

Revoluția din Panc.

14 Martie și zilele următoare vor fi zile de deosebit interes la tribunalul din Deva: pe 14 Martie e pus începutul pertractării finale în procesul pornit contra «*revoluției din Panc*», întâmplată anul trecut prin Iulie, contra judeului de tribunal ce mersese cu un pluton (Zug) de gendarmi ca să deie în samă o pădure pe care comuna vecină o câștigase prin proces dela Panc. Sunt acuși 34 de inși cu «forță contra autorităților», printre ei primarul și preotul gr-or. și alți 3 ca capi ai revoluției.

2 ani de miliție.

Francia, patria pe al cărei pământ au răsărit și s'au experimentat mai întâiu aproape toate ideile mari și generoase, — premerge cu un nou exemplu statelor mari: Senatul frances a primit și el legea, prin care serviciul militar e scăzut dela 3 la numai doi ani pe viitor. — Lucru de folos acesta la zeci de mii de familii, dar' o ușurare și pentru stat, căci prin asta la ei va scădea numărul trupelor în serviciu activ. Vor pune însă premii și soldă frumoasă pentru cei-ce vreau de bunăvoie să servească și anul al treilea.

Cronică din Arad.

Serate boeme. «Casa Națională». Petreceri populare.

E semnificativ pentru presa noastră românească, că despre mișcările culturale dela noi, afară de gazeta D-Voastră — nici o foaie n'a luat notiță. Poate se vor fi înspăimântat domni redactori de numirea «serate boeme», vor fi bănuț în ele privilegii de a glorifica autorii decadenți și operele lor. Va fi poate la loc să dăm dară o mică explicare a cuvântului *boem*, așa cum îl înțelegem noi, cum trebuie înțeles.

Grupul de tineri cari au aranjat aceste serate, le-a zis *boeme*, ca să dea să se înțeleagă, că e vorba de niște conveniri nepretențioase la cari nu se cere să-și faci toaletă de prilej, ci poți și ești rugat să vii în toaletă de toate zilele; a voit să dea să se înțeleagă, că scopul lor e să areji ce știi tu, să areji cum înțelegi tu lumea ideilor, curentele vremilor, și în aceeași vreme să faci cunoscute aceste idei, aceste curente, prezentând rînd pe rînd reprezentanții lor mai însemnați.

Serata boemă I a fost un fel de introducere. Serata II botozată *Eminesciană* a fost capitolul I al acestei lucrări. Cei cari au luat parte la această serată au avut prilejul să-l vadă pe *Eminescu*: visător, filozof, satiric, naționalist. Tot ce a fost mai bun s'a predat: *Lucașfêrlu* și *Doina*, Ce te legeni codrule (solo de vioară), *Somnuroase* păserele (cor).

Și aceste serate se vor continua. La 1/14 Martie se va aranja un «*matinee boem*» (serata III), la care și-au promis concursul puteri literare recunoscute; după asta va urma serata IV «*Floare-albastră*» (cântăreții romanticismului) ș. a. m. d.

Că aceste serate au putut fi puse la cale, e a se atribui mai ales la două împrejurări: că avem un public inteligent, care știe apleția aceste mișcări culturale și înțelege rolul lor, și a doua oară că avem «*Casa Națională*», cel mai potrivit loc de întrunire.

Cel care a pus-o la cale și a muncit mai mult pentru realizarea ideii să avem o casă a noastră, unde neconturbați să ne putem întruni când nouă ne place, în modestia sa n'a cutedat să-și dea seamă că ridică un monument uriaș, că aprinde o lumină atât de puternică, încât poate să străbată până în cea mai ascunsă colibă românească și să înduplece locuitorii să ese, să se încălzască la soarele culturii românești...

«*Casa Națională*» e o operă măreață, e întruparea unei idei geniale nutrite de un suflet românesc cum puține avem, e o acțiune politică de însemnătate reală, crescând Români, deșteptând în cei nedumeriți dragostea pentru tot ce-i românesc, oprind în cale pe cei-ce erau de jumătate perduți!

— Sâmbăta și Dumineca trecută am avut mai bun prilej să ne convingem de dragostea ce-o nutresc toți românii de-aici, toate straturile societății românești pentru «*Casa națională*». S'au dat anume două piese teatrale: una pentru meserieși și inteligență (Sâmbăta) și una pentru țărani (Duminecă). Lumea abia încăpea în sala spațioasă. Mai ales Duminecă a fost un adevărat povoi de lume: inteligență, meserieși și țărani.

Elemente, cari erau deja pierdute sau pe cele d'a se pierde, au fost recăstigate cu cea mai mare ușurință: nu mai auzi de petreceri aranjate în localuri străine și nepotrivite, centrul tuturor mișcărilor e »Casa națională«. Banii românești câștigați cu atâta sudoare nu se mai scurg în pungă străină, ci ne rămân nouă, se pun la dispoziția culturii românești și tocmai d'aceia toți dau cu drag, căci știu că din banii dați tot ei vor trage foloase.

N'ar trebui să treacă român prin Arad, care se nu se abată p'un moment și pe la »Casa națională«, să vadă ce e în stare să facă iubirea de neam a unui bărbat nepretențios, care își consacră toată puterea muncii de înaintare.

Ar mai fi să scriu ceva și despre politica noastră de aici. Voi face-o în altă scrisoare. Amintesc numai că și p'aici, tocmai ca pe la D-Voastre să fac pregătiri serioase pentru intrarea noastră în parlament. Alegerile din cele două cercuri românești *Ceica* și *Făget* au fost urmărite și de noi cu atenție și dacă în ambele cercuri au fost aleși oameni de-ai guvernului, alegerile totuși au avut însemnătate și pentru noi: în *Ceica* a fost ales *Ioan Pap* ca român; mijlocul cel mai puternic de coteșire al oamenilor lui Pap a fost origina lui *română*; în *Făget* s'a coteșit cu împrejurarea că *Dr. Nemess* știe *românește*, și că a vorbit *românește*. E și pentru noi o satisfacție oare-care că apelul către *români*, că provocările la origina de *român* au fost destul de puternice să echivaleze terorizările și banii candidaților contrari.

Dar când vom pași noi cu adevărat program românesc?...

De inchiere mai amintesc că articoli din urmă ai ziarului D-Voastre despre organizarea noastră pentru viitoare alegeri au făcut cea mai adincă impresie, și au aflat răsunet general.

M. A.

Polonii din Germania.

Politica polonă a guvernului prusian începe să aibă urmări neașteptate de ea.

Sentimentul național al Polonilor s'a redeșteptat atât de mult, încât pentru prima-ora aceștia au pus la alegeri candidații lor separați!

FOIȚA

BANCHET

în onoarea cartofilor în Kolberg

de Felice Lilla.

(Urmare și fine).

II.

A doua zi primarul orașului întrebă despre sfârșitul încercărilor. Durere, nimeni nu spunea ceva bun despre cartofi! Nici un om nu-i putea mânca, în stare naturală, chiar și câinii după-ce-i mușcau puțin, îi lăsașu jos, fără a se mai atinge de ei. La gândul așa de simplu, că cartofii pentru a putea fi mâncați, trebuiesc ferți, n'a venit nimeni!

Aceasta îl aduse pe bravul primar în mare încurcătură. El trebuia să scrie o epistolă de mulțumită Regelui, în care avea să arate și măsurile luate față de cartofii primiți. Și el nu putea spune acolo, că nu numai oamenii, dar nici chiar câinii din Kolberg nu găsesc vre-un gust în aceste fructe! În tot cazul era de temut, că nu cumva în vre-un mod oare-care să ajungă la Potsdam știrea despre judecata celor din Kolberg față de darul regal. Atunci el, primarul, va căpeta fără îndoială o dojană aspră, care l-ar fi supărat foarte mult, dar ce era de făcut?

În Silesia-de-sus, candidează la alegeri deputați propuși de *comitetul polon*, ear nu ca până acum când Polonii mergeau mână în mână cu partidul central.

Din cei 7 candidați, trei sunt redactori de ziare, doi doctori și doi țerani!

Această nouă pășire a Polonilor face gânduri guvernului din Berlin.

Doamne, când va vorbi lumea și despre noi, că prin pășirea noastră bărbătească ca partid național român, punem pe gând pe Prusacii noștri?

Din pildele altora.

Reuniunea femeilor slovace din Lipto-St-Micloș, cu numele »Dobrodej«, a arangiat la sfârșitul carnavalului ce trecu, un mare bal mascat.

Cu astfel de privilegii arangiatorii de regulă se uită la aceea, ca să aibă cât mai mult public, și învită frunză și iarbă, fără privire la naționalitate ori confesiune.

Nu așa însă au făcut conducătorii numitei societăți de feme slovace: Presidenta acestei Reuniuni e soția lui Dr. Hoffmann, care așa a pus lucrul la cale, că chiar pe cei mai înalți slujbași ai stăpânirii, pe fișpan, vicișpan și alți unguri șovinști, *nici nu i-a invitat la bal!* Ci a chemat la bal numai familia slovace și dintre cele străine de aceea, despre cari știau că nu-s așa de pline de ură pentru Slovaci, cu cari dar ai nădejde a te simți bine la petrecere.

Sala de bal însăși a fost împodobită în chip original: zeci de stegulețe de hârtie străluceau pe pereții ei, și anume: stegulețe engleze, italiene, rusești, cehe, croate, americane etc., *numai steagul național ungueresc lipsea de tot din sală!*

Asta o scot »cu durere« foile maghiare la iveală, cum și faptul că la bal s'au dus și toți »agita-

Tocmai pe când își bătea el capul mai îngrijat, întră repede la el temnicerul, un om vesel și bun la inimă.

— Ei, ce mai este Plümike? îl întreba primarul.

— Să fie cu iertare, dle primar, eu am aflat ceva bun despre cartofi.

— Spune de grabă, ce știi? Repede căci e de mare însemnătate!

— Adecă eu însumi nu știu nimic.

— Ce va să zică asta?

— Cunoscut numai pe omul, care știe ceva bun despre cartofi. D-voastră știți, că eu am primit, ca și ceilalți funcționari ai orașului, o cățățime de cartofi de probă. I-am curățit și am început să-i mănânc, dar nu-mi plăceau deloc, nici mie, nici copiilor mei și nici chiar soacrei mele. Atunci m'am cugetat, că aceste fructe pot fi o mică schimbare și noutate în mâncarea prizonierilor.

— Intr'adever curioasă idee! zise primarul dând din cap voios.

Plümike măgulit de această laudă se inclina și urmă apoi:

— Intr'o zi într'o celulă, unde era cel mai mare reufăcător, pe care-l aveam închis la loc sigur, și îi întind un cartof mare, curățit. El îl ia, mușcă cu poftă din el, mi-l trânteste apoi furios în cap și-mi strigă:

— Dacă-mi mai dai încă odată astfel de poame, te voi sugruma și apoi

torii» din partea locului, printre cari și soția redactorului dela »Narodne Noviny«, și și-au petrecut acolo ca în familie.

Iar noi nu vedem decât un sănătos semn al vremilor în purtarea societății bune slovace, un început de smulgere de sub obiceiurile rele ale trecutului, de a tremura adecă de frica »domnilor mari« și pentru această frică, a le face comănăcări la ori-ce privilegiu, ori îți place, ori ba.

Și tare am dorî, ca pilda asta să fie ținută minte și de arangiatorii de petreceri românești de aproape și de departe!

Foamete.

După nenorocitul Bihor, unde zeci de sate, mai toate românești, duc azi grozavă lipsă de hrană, — știri din comitatul Gömör spun, că aceleași nenorocite stări de lucruri se află azi și acolo, printre nenorocii Slovaci și Ruteni. Hrana poporului acolo e mai ales: grumpenele, poamele și ovșul (din care face pâine). Și în anul trecut poame n'au fost deloc, și așa poporul neavând din ce face bani să-și plătească birul față de stat, de biserică, datoria la bănci, au plecat întreit și împătrit de mulți ca altă-dată spre America, ear cei rămași acasă sunt cuprinși de crudul flagel al foametei în înțelesul trist al cuvântului.

Știri politice

Răsboiul.

Răsboiul în Balcani, pare a fi chiar început. Ciocniri sângeroase au avut loc între bande bulgare și trupe turcești. Bulgarii au fost bătuti.

Mai nou: Trupele turcești au fost bătute lângă Vladimirov de bandele lui Saraffov.

Telegramele adresate din Rusia ziarelor engleze, cuprind știrea, că Rusia a terminat pregătirile pentru mobilizarea a 280 de mii de rezerviști

»Berliner Tageblatt« află, că oficerii de rezervă austriaci cari locuiesc în Germania, au primit ordin d'a fi gata de plecare.

voiu rămânea și mai departe în acest loc de osândă!

— Ce nerușinare! Și apoi?

— Am mers mai departe la alți doi arestanți și le-am dat să guste ei. Aceștia au început a se plânge zicând:

— Dacă ne dați pe viitor astfel de gogoase, atunci mai bine vrem să murim de foame.

— Hm, hm, și mai departe?

— Apoi am mers la alți trei. Aceștia când au mușcat din cartofi, au început a injura și a blăstema și amenințau că ei se vor plânge la administrația închisorii, pentru hrana ce li-se dă, care nici porcii n'ar mânca-o. În fine am mers la unul, care a fost închis numai alaltăieri, un tinăr marinier cu numele Martin Sanders, învinuit că și-ar fi bătut pe căpitanul său și că apoi a desertat de pe corabie. Acela cunoștea cartofii și el zise, că ar fi buni de mâncat, dar mai întâi trebuiesc gătiți. Acest lucru l-a învățat el în Irlanda, unde a stat mai multă vreme și unde a mâncat aproape în fiecare zi cartofi! Când am voit să aflu ceva mai deaproape despre gătitul cartofilor, — după-ce i-am spus în ce încurcătură a ajuns Kolbergul din pricina lor — el n'a voit să-mi mai dea nici o deslușire, decât numai dacă va fi slobozit din închisoare până la pertractarea procesului său, care se va putea face numai după

Deși unii cred în puțința de-a să încungiura răsboiul, semnele de pe aiurea, ca și de pe la noi, sunt tare neliniștitoare.

SERATE LITERARE

Odiseada lui Eminescu.

— O istorie instructivă. —

Cctită în »Serata Eminesciană« ținută în Casa Națională din Arad.

de *Ioan Ioan Scoopul.*

«Odiseada lui Eminescu? Ce-o mai fi și asta?!»

Să nu vă spăriați, iubiți cetitori, nu am să vă vorbesc de pribegirile marelui poet, de viața lui sbuciumată; atât de mult și atât de bine s'a scris deja despre tema asta, încât eu n'ași mai putea adăuga nimic nou și nimic bun. Cel mult ceea-ce ar fi nou, n'ar fi bun, și ceea-ce ar fi bun, n'ar fi nou... Nu despre pribegirile, despre odiseada poetului voi să vă vorbesc, ci despre aventurile volumului său. Voi să scriu și eu un mic capitolaș despre cultul marelui poet, un capitolaș pe cât de mic, pe atât de caracteristic.

Volumul acela ar putea să vă povestească mai bine pățaniile sale, dar el n'are darul graiului, o fac dar eu în locul lui.

Intr'o zi mă întimpină pe stradă un cunoscut vechiu, cu care stam totdeauna cu drag de vorbă, pentru-că simpatisa mult cu scriitorii și literatura română.

— Bine că te vedl imi zise după întâiul schimb de salutări. N'ai putea să-mi împrumuți poeziile lui Eminescu pe vre-o două zile? Cel mult în trei săptămâni le vei avea eară.

— Cu plăcere, dragă fratele îi răspunsei fără să mă opresc la logica stranie a cuvintelor sale.

— Când mi-le poți da?

— Nu sunt la mine. Cere-le dela Petre.

— Mercl! Numai pe două zile! Cel mult în trei săptămâni le vei avea din nou! imi mai observă depărtându-se.

Trecură două luni. Uitasem deja de poeziile lui Eminescu, când earăși convenii cu prietinel de sus. Văzându-l imi adusei aminte de împrumutare.

Ei, cum ți-au plăcut poeziile?

— Foarte mult! Scusă însă că nu ți-le-am redat încă, dar mi-le-a cerut Drul Lulu. Sâmbătă ți-le va trimite acasă.

Asta era Joi: până Sâmbătă două zile.

M'am bucurat mult că și Drul Lulu

întoarcerea căpitanului Brink din Arhanghel. Pentru rămânerea sa în oraș stă bun unchiul său, băcanul Kristof Sanders și viitorul său socru, birtașul Kaspar Zipf.

Primarul își frecă mâinile mulțumit — Foarte bine, Plümike, zise el. Să se îndeplinească voia tinărului, pentru care va avea să ne scoată din această nefericită încurcălu cu cartofii.

III.

Încă în aceeași zi Martin eși din arest și se duse la casa miresei sale, unde fu primit cu cea mai mare bucurie. După întâia îmbrățișare el zise: — Ascultă, dragă Mariano! Cartofii trimiși de Rege m'au scăpat din închisoare și tu vei avea în curând de lucru cu aceste nobile fructe.

— Cum adecă, scumpul meu Martin?

— Cum am arătat deja și primarului. Acest folositor fruct este nutre-mântul de căpetenie al țărâniimii din Irlanda. I-am vorbit despre cultivarea cartofilor, cari cresc ca gogoase în pământ și cum din ei se pot găti felurite mâncări gustoase. I-am arătat un fel de pregătire a lor, care cu toate-că este foarte simplu, totuși dă cea mai plăcută mâncare.

— Ce fel de mâncare e aceea? întrebă frumoasa fată cu vedită curiozitate.

se interesează de literatura română și că volumul meu a ajuns în mâni așa mari. Drul Lulu era doară președintele despărțământului »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, om cu stare bună și înflăcărat naționalist.

Sâmbătă convenii cu el la bere.

— Știi, domnul meu, imi zise după-ce mă așezai și eu la masa lui, știi, nici nu presupuneam că Eminescu asta să fi scris poezii atât de sublime. Ce geniu, Doamne, ce poet! Asară a fost la mine dl protopop cu familia.

— Și d-șoara Elvira?

— Și! Imi răspunse zimbînd. Tocmai d-șoara Elvira ne-a cetit cu voce înaltă »Lucaferul«. A fost încântată, mai ales de sfârșit, știi unde e vorba de »lut rece«. Mi-a promis că la proxima adunare va declama-o. Mi-a și dus volumul s'o poată învăța pe de-a rostul. Cred că nu te superi?

— O, din contră!

Volumul meu în mâni așa gingaș! Atât de încântat am fost, încât i-am dat picolo-ului care mi-a adus berea 5 bani bacșiș.

Trecură alte trei luni fără să mai dau față cu volumul meu. Incepeam deja a mă necăji, mai ales că aveam obiceiul să cetesc din vreme în vreme poeziile lui din nou...

Intr'o zi convenind cu fratele Elvirei adusei vorba la Eminescu.

— Ei da, volumul tău e la noi! Las' că am să spun surorii să ți-l re-înapoieze.

M'am bucurat de promisiunea asta și-am așteptat.

La o lună și jumătate aveam să fac vîzută la doamna Constanța. Tinerimea aranjase o serată literară în stil mai mare și alegându-și de »lady-patroness« pe doamna Constanța, m'a însărcinat între alții și pe mine să ne înțelegem asupra modalităților.

Intrai în salon și la invitarea dnei »Prenez place, monsieur«, m'am așezat. Dar apropiindu-mă de masa de salon, ce-mi vîzură ochii ulmiți? *Volumul meu!*

— Comment? și d-ta ești admirator al lui Eminescu? imi zise dna, neștiindu-și explica mirarea mea. Fără să aștepte însă răspunsul meu, continuă:

— Vous le savez, un poet minunat! Un grand génie! Acum am cetit poeziile lui pentru întâiași-dată, dar je vous assure, l'am cetit avec le plus grand plaisir. Știi, încep a vă privi cu alți ochi, vous autres. Parole!

M'am închinat. Un presimț negru imi apăsa sufletul. Sărman volum!

— Scrumbii cu cartofi prăjiți în unt ferbinte.

— Scrumbii avem destule și încă din cel mai bun soi, zise Mariana.

— Și cartofii încă avem, am cerut primarului să trimită tatălui tău un sac plin, pentru-ca să pregătim un mare banchet, la care să dăm cartofi pregătiți, în felul arătat de mine. Prin aceasta, i-am zis eu primarului, s'ar răspândi în chipul cel mai repede gustul cel bun și folosul cartofilor. El s'a învoit îndată și va veni însuși la acest banchet împreună cu mai mulți consilieri și alte persoane însemnate.

— Pentru care va trebui să punem masa în sala de mîncare.

— Fără îndoială.

— Ear pentru ceilalți cetățeni cari vor veni la banchet, vom pune masa în sala cea mare.

— Firește. Și tu, scumpa mea, va trebui să ai grije în bucătărie, ca cartofii să se fiarbă și gătească după îndrumările mele, cu cea mai mare grije, căci voesc să-mi facă onoare acest banchet.

— Voiu face sigur! răspunse Mariana. Totul va fi făcut cu cea mai mare îngrijire. Când va fi banchetul?

— Astă-sară, la 7 ore.

O jumătate de oră mai târziu, pâr-gul orașului mergea repede pe străzi

— Intr'atata mi-au plăcut, că le voi trimite la nepoțica mea Florica. *Vous la connaissez, n'est-ce pas?*

Am oftat adânc... Ea o înțelese în alt înțeles:

— *Flatteur!*

Ajuns acasă, mi-am scos din sertar catastiful cărților și am indus necrologul volumului 27.

27. M. Eminescu. *Poesii.* †.

Nici nu mă mai gândeam la volumul pierdut, când într-o zi, având să fac raport despre «rapoartele instituțiilor noastre școlare, în raportul unei școale de fetițe dau de următoarea donațiune «pe sama bibliotecii»:

«D-șoara Florica C. un volum de poezii de Eminescu.»

Credeam că donațiunea asta a fost faza ultimă în peripețiile sërmanului volum.

M'am înșelat.

Aveam un prietin, profesor și bibliotecar la școala aceea. Prietinel ăsta cunoștea predilecția mea pentru cărți uzate, predilecție motivată prin nenumăratele glose aduse la marginea cărților de către cetitorii lor. Mie-mi place să știu ce gândesc cetitorii, când cetesc o carte — fără a se gândi.

La Crăciun mă surprinse cu un vraf de astfel de cărți, delăturate din bibliotecă din pricina vechimei lor.

Desfac pachetul și cea dintâi carte ce-mi cade în mână e *volumul meu*, poeziile lui Eminescu!

În momentul ăsta intră un prietin.

— Ce ai? mă întreabă, găsindu-mă rîzînd cu lacrimi.

Era să-i răspund, când îmi zări în mână poeziile lui Eminescu.

— Bine, dar cum au ajuns poeziile astea la tine? *Sunt doar ale mele!* și mi-le luă.

Ce să fac? Avea dreptul să le ier.

Le împrumutasem și eu dela el.

Mie-mi plac cărțile românești. Îmi plac mai ales pentru puritanismul caracterului lor. De câte-ori vîd câte un boier trecînd în caleașă mîndră pe dinaintea mea, îmi aduc aminte de modestele noastre cărți românești și mă simt apoi atât de mîndru! Îmi vine să le strig boierilor bogăți: «Ce folos aveți de bogățiile voastre? Am văzut cum ați cumpărat cu bani grei atîția oameni, dar cărți — nici-odată!»

și după-ce bătea cu putere toba, striga cu o voce înaltă: că cu învoirea și la dorința celor mai mari, va avea loc astă-sară la 7 ore în ospătăria «La principele moștenitor» o cină comună, la care se vor mânca cartofi din darul regal, pregătiți cu scrumbii și cu unt proaspăt, la care cină sunt rugați a lua parte toți cetățenii. Prețul trei groșițe de argint pentru o porție mare.

Cetățenii își scoteau capul pe fe-reastră sau eșiau pe la porți, pentru a auzi mai bine publicațiunea. Toți erau afară din cale curioși de gătirea cartofilor și își strigau unul altuia: «Vecine, se mergem și noi nesmintit!»

Seara apoi toate locurile la ospătăria «La principele moștenitor» erau cuprinse. Pentru-ca se poată servi pe atîta lume, birtașul Kaspar Zipf a trebuit să mai ier ajutoare. S'a mîncat bine și mult și s'a beut foarte mult. Așa de bune nu li-s'au mai părut nici odată scrumbiile, ca acum cu cartofi. Acum recunoscără toți folosul cartofilor și se hotărîră să introducă și să cultive cu seriozitate aceste fructe, atîta în ținutul orașului, cît și în întreaga împrejurime.

Renumitul poet de pe atunci, Karl Wilhelm Ramler, numit «Horățiu prusian», născut și el în Kolberg și care pe atunci era de 18 ani, încă a luat parte împreună cu tatăl său la acest

NOUTĂȚI

† **Sabin Pliso sen.**, veteranul protopresbiter al Săcărâmbului (fostul Geoagiu I) a încetat din viață în 27 Februarie n. în etate de 91 ani, după 70 de ani de preoție. Știrea despre moartea acestui vechiu și foarte stimat slujitor al sfintei biserici, deși nu era de neașteptat, a emoționat totuși pe toți căpi l-au cunoscut, în cercuri largi. Au și grăbit la înmormântarea venerabilului bătrân, care a avut loc Duminecă (1 Martie n.) din Sibiu: protopresbiterul I. Papiu, prof. semin. I. Ghibu, Dr. Oct. Russu, Enea Papiu; G. Romanul, protopopul Devei cu dna Emilia, d-na Valeria de Colbazi (Spring), protopopul Hondolului Pipoș, și alți înrudii și cunoscuți stimători ai moșului dela Săcărâmbu; ear Săcărâmbul însuși, așa zicînd întreg: protopopul gr.-cat., preotul romano-catolic, consilierul montan (Oberberggrath-ul) cu suita sa, elevii școalei de băieși de acolo, și tot poporul, român și străin. Au servit 11 preoți din comunele vecine, veniți anume să servească la îngropăciunea fostului lor șef tractual. A cântat corul bisericesc din Săcărâmbu condus de harnicul învățător. Au ținut vorbiri mișcătoare protopresbiterul pensionat din Hondol Pipoș, coleg de oficiu al răposatului, pensionat acum și dînsul. A vorbit și dl Al. Oprea, luînd în numele mortului rămas bun dela poporeni.

Primarul orașelului Săcărâmbu dl Fuchs cu Hutmanii dela băi purtau torțe în jurul sicriului, ear elevii școalei montane opaștele arzînd. A avut o înmormântare măreață vechiul și de toți iubitul fruntaș al mării familii a Piso-eșilor.

D-zeu să-l odichnească în pace, și pomenirea lui în veci!

Concertul universitarilor români la Cluj, dat Dumineca trecută, a avut un succes superb. Sala mare a Redutei era împodobită măiestru și s'a umplut de public de nu-l mai încăpea. Erau Români dela Năsăud, Reghin, Orade, Hașeg, Orăștie, Abrud, Sibiu, Câmpeni, Bistrița, Blaj, Turda, Arad, etc. Cuartetul dnlor Negrea, Juga, Heltner și Muntean a introdus cu victorie concertul. A urmat d-șoara Delia Olariu, alt, viu aplaudată. Bravii noștri artiști Hașegani dl Cornel Popovici, cu dna Victoria Popovici și d-șoara Ersilia

banchet. Și lu i-au plăcut mult cartofii, pe cari atunci i-a mîncat pentru întăia oară, durere însă, nu l-au inspirat să le facă o odă!

A doua zi primarul orașului scrise la Potsdam, că cartofii trimiși au produs o adevărată insuflețire în Kolberg. El va sprigini din toate puterile sale cultivarea acestor fructe și că a aflat o persoană, care în Irlanda a învățat cultivarea lor.

Capitanul Brink nu se mai întoarse din Arhangel, căci într-o cărcimă din port îmbătându-se și luându-se la ceartă cu niște Ruși, aceștia l-au bătut pînă l-au lăsat mort. Întîiul cărmaciului aduse vasul «Fortuna» îndărăt în țara sa.

Din ascultarea personalului corăbiei s'a aflat, că Brink fusese om foarte aspru și băteuș. În cearta ce o avusese cu Martin Sanders, acesta a trebuit să se apere, căci altfel căpitanul l-ar fi omorît și apoi de frică a desertat de pe corabie. De aceea el fu achitat și în curînd se cunună cu Mariana. De aici încolo rămase în orașul seu natal și deveni un sirguincios grădinar și econom. Cu cea mai mare plăcere cultiva cartofii și el era singurul, care aducea în piață cei mai mari și mai frumoși cartofi.

Alfa.

Popovici, executînd la vioară și pian Symfonia de Danela au secerat colosal succes! Superbă a fost apoi d-șoara Virginia Gáll, a cântat cu un farmec irezistibil, făcîndu-i-se frumoase ovățiuni de imensul public. Toate concertantele au primit buchete de flori.

A urmat dans, vesel, elegant. În pauză 12 tineri universitari au jucat voinicește «Călușerul și Bătuta». Resultatul material a fost și el frumos. Tinerilor arangiatori, laude și felicitări!

Producțiunea meseriașilor noștri români din loc, dată Sămbăta trecută seara a fost una din cele mai bine cercetate de publicul nostru din loc. Sala plină, ear pe galerie popor foarte numeros. Producția însăși a fost multumitoare. Bine și cu leger gesticulări a declamat dl Banciu «Glosa» lui Eminescu, și bine și-a jucat și rolul în piesa «Biletul de tramvai», în care cu succes s'au produs și celelalte persoane.

După producție a urmat joc foarte animat, care a durat pînă în zori. În pauză, după 12 ore, 7 voinici tineri țărani din loc au jucat, spre plăcerea tuturor, cu obicinuita lor dibăcie, Călușerul cu bătă și fără bătă.

Interesul publicului pentru producție a fost foarte laudabil. Au încurs cor. 307'30, s'au spesat 183'90, a rămas un profit curat de cor. 123'40 în favorul fondului meseriașilor.

Cu ce se disting Ungurii în Berlin?... Cetim într-o foaie din Berlin dela 18 Ian. a. c., următoarele:

Zece hoți de buzunare, cari voiau să-și facă meseria în îmbulzala zilei nașterii Împăratului (când stradele sunt ticluite de lumă să-l vadă pe Împărat pe strade) — se află în mîna poliției criminale. *Șase din ei sunt Unguri, din Ungaria.* Zic că numai în ziua aceea au sosit la Berlin, — că ar fi numai în trecere pe aici, — locuințele lor însă arată că ei sunt mai demult pe aici și cunosc bine împrejurările și privilegiile cele «bune». Ceialalți patru sunt figuri bine cunoscute de poliție, ca spărgători de buzunare; din aceștia 3 sunt Berlinezi, unul Rus (cu cât mai bine-s reprezentați Ungurii în Berlin, în privința asta!) Mai multe portmonee au putut fi înapoiate îndată stăpînilor lor, dar altele zac aci fără stăpîni.

Vorbînd în procente și după acest cas: din hoții din Berlin 60% sunt patrioți ungari, 3 germani și 1% muscali. Nostimă proporție.

În Bințința a avut loc la 12 Febr. o bine cercetată și bine reușită producție școlară, cu teatru și declamări. Popor mult, care s'a dus foarte mulțumit dela ea; venit frumușel pentru școală. Vom publica un raport ce am primit.

Rar cas de moarte. În 19 Febr. a avut loc în comuna vecină Bobalna un rar cas de moarte: *soful și soția* morți în aceeași zi, îngropați de-odată în una și aceeași groapă! Iosif Butean-Toderoi se numea țeranul, care umblînd la pădure a fost, prin o nenorocire, ucis de un copac ce a căzut pe el. Soția Ana n. Ormindean aflînd de zdrobitoarea întemplantă intr'atata s'a năcăjit, că a fost lovită de apoplexie (gută) și a murit îndată. Tot satul i-a petrecut cu mare jale la mormînt, unde au fost puși amîndoi în aceeași groapă.

Statar în două comune. Căpiva socialistă au fanatisat intr'atata pe țeranii români din Cociuba și Căvești, com. Bihor, încât aceștia s'au răsvrătit, amenințînd autoritățile cu moarte. Protopretorul a cerut miliție și a proclamat statarul. Nu-i iertat nimînuși să mai umble sara pe strade, fără slobozenie dela primărie!

Demonstrație în Zagreb contra Maghiarilor. Universitarii din Zagreb au pus la cale o mare demonstrație în contra Maghiarilor din prilejul răspun-

sului dat de comisia regnicolară maghiară în chestia pactului financiar croat-maghiar. Voiau să țină adunare în aula universității, dar au aflat porțile închise. Au reușit să spargă poarta și cu toate sforțările mulțimei de polițiști călări nu au putut fi scoși. Au ținut adunarea în care s'a primit o moțiune în care protestează în contra impertinenței maghiare. Natural că foile maghiare urlă de necaz, dar noi rîdem și ne bucurăm că «prieteni» Maghiarilor se sporesc mereu... (Tr.)

O slujnicuță primejdioasă. Într-o familie bogată din Budapesta a avut loc zilele trecute următoarea întemplantă senzațională:

Un domn, îmbrăcat bine, venind la poarta unei case mari, rugă pe servitoarea, care deschise poarta, zicîndu-i: «Spune la stăpîna d-tale, că eu sunt contele X. Y.» După-ce a fost primit în casă, zise către doamnă: «Doamnă, eu nu sunt conte, ci sunt un simplu polițist. Am venit să vă scap de o primejdie. Fata din casă a D-voastre nu este fată, ci un ucigaș periculos, care are de gînd să vă omoare și să vă fure banii. La aceste cuvinte femeia s'a îngălbenit ca ceara. Polițistul, după-ce s'a uitat pe după uși, zise stăpînei că să cheme pe servitoare să-i aducă un pahar de apă. Un minut după aceea veni fata cu paharul de apă. Polițistul cum o văzu se repezi la ea, îi puse mîna în pîr și-i smulse de pe cap o mare perucă! Polițistii cari așteptau afară, l-au prins și l-au dus în închisoare.

REVISTA PRESEI

«**Drapelul**» publică în nr.ii sei mai noi 19 și 20 din isteața peană a lui Sorcovă (anonim după care se ascunde un distins bărbat de școală română) o bine meritată critică asupra serviciului ce se face în bisericile noastre. Și o face asta autorul sub forma nevinovată de schiță, în foiță. Ci-că fiind odată pe tren a întîlnit acolo un Englez care stase câteva luni printre Români cu scop a le studia limbă, obiceiuri, etc.

Vorbînd de religii, Englezul spunea, că reformații nu-i plac, că prea e serviciul lor divin desbrăcat de orice podoabă, de romano-catolici încă nu, că prea e teatrală toată producția lor, în religiuena orientală a nădăjduit a afla împreună sublimul *fondului* cu bogăția și strălucirea forme, a ceremoniei. Dar, zice, s'a înșelat și la noi, căci la noi clericii, viitorii preoți, nu învață *ceremoniologie*, care să-i învețe estetica ținutei corpului în vremea serviciului divin, cari și ce fel de mișcări cum să le facă, cum să rostească clar și corect, semicîntat, în ton religios pătrunzător, etc. Englezul află că e frumos serviciul nostru oriental, dar preoților noștri le lipsește cultura specială și îngrijită a ceremoniologiei.

«Preoții d-voastră — zice «Englezul» — în absolută majoritate rostesc cele mai admirabile texte sacre așa, ca... *să nu-i înțeleagă nimeni!* Unii fonfăesc pe nas, alții gîngăvesc în barbă, alții recitează într'un pianissimo de neauzit textul, ear' silaba finală o urlă într'un ton detunător! Oamenii aceștia n'au idee de estetica dicțiunii, nu i-a învățat nimeni cum au să rostească în biserică cuvîntul, apoi mișcările și gesturile lor, ținuta și mersul lor! Toate sunt — vorba d-voastră românească — «cum a dat Dumnezeu».

Nimic cultivat nimic *ciselat*, nimic amplu și nobil... Sunt de bună samă și excepțiuni laudabile, adause Englezul, vîzînd, că mă încrunt tot mai rău la el, dar și acestea sunt excepțiuni mai mult în urma unui bun simț firesc înăscut, decît rezultatul unei speciale *culturi* estetice bisericești!...
«Apoi *cîntăreții de strand!* Cei

mai mulți n'au idee de estetica cîntării! Nu știu ce e cîntarea nici în teorie, nici în praxă! Forța lor e să sbiere și tendința de a ținea cîntarea în tonurile cele mai de sus! Și asta o fac cu toții fără deosebire dacă sunt tenoriști sau basisti... Toți cîntă în aceeași înălțimi vertiginose... Adecă nu cîntă, ci sbiară, se încruntă, se strîmbă, și-și umflă vinele dela grumazi!...

«Acum ear' era să mă răstesc la el, zice scriitorul. Firear al dracului de Englez! (care ne «batjocurește» biserica). Dar' el observa indignarea mea, și adause ca să mă înblânzească: — Onoare excepțiunilor!

— Ei, vezi așa te mai las, mi-am gîndit și am tăcut.

— Oare să mai amintesc ceva — continua Englezul liniștit — despre conturbătorii naturali ai serviciului divin în bisericile d-voastre: despre *crăznici!* Aceștia la d-voastră par a fi angajați special și încă pe plată pentru de-a stărni pe credincioși în evlavia lor. Ei au privilegiul de a intra în altar și de a eși din altar în ori-ce moment al serviciului divin, ei sunt stafeta permanentă între preotul slujitor și între cîntăreții de strand, cari totdeauna au a-și povesti ceva în decursul slujbei ei aprînd și stîng zeci și sute de luminări (uf! am și acum în nas acest miros insuportabil!) în decursul unei slujbe și fac toate aceste cu un sgomot și tropot, cu un aer de nepăsare și de conștiință de sine, încât numai din cînd în cînd te trezești, că nu ai venit aci la un spectacol crăznicesc, ci cu totul pentru altceva...

«Apoi taraba de țîrg, pe care o ocupă «pitropii la d-voastră! Cei mai mulți ar trebui alungați cu biciul din biserică... E ca la o zarafie... Ei vînd, schimbă parale, se ceartă și lărmuesc par'car fi biserica întreagă o prcvălie...»

«Și cînd te trudești să uiți de toate aceste miserii și să-ți înăți gîndul la Dumnezeu, auzi numai cum răsare din fundul bisericii un tropot cadențat de potcoave, care se tot apropie, tot mai clar și tot mai tare și nu se oprește decît în fața iconostasului de lîngă altar. E un credincios întărziat. Își face 3 cruci, sărută icoana și iarăși li auzi tropotul cismelor pînăși găsește locul unde va înfundul bisericii. Intr'ăceea sosesec deja alți doi întărziati... Încă unul, încă doi, încă trei etc. etc. Toți fac același pelerinaj cu același tropot și în aceeași cadență... E imposibil să rostești o rugăciune!.

«Englezul tăcî, ear' eu stam ca ploat.

— Nu ași fi gîndit, observai într'un tîrziu, ca cultul nostru divin să producă o impresie atît de ciudată asupra unui străin. Și eu acum recunosc cu durere, că d-ta ai dreptate în multe privințe. Vezi noi, cari suntem născuți și trăiți în aceste condiții și împrejurări, noi nu le mai observăm, pe noi nu ne supără în așa fel ca pe un străin. Ear' întrucît unele și altele scăderi ne-or fi supărînd și pe noi, nu avem voie s'o spunem pe față, ca să nu ne zică lumea, că «ne ocoșim», ceea-ce nu ar fi nici o belea, dar' ca să nu fim înfierați de «*dujmani ai bisericii*», ceea-ce este mai greu de suportat. Și astfel rămân toate după capulodul cel vechiu...

— Trist foarte trist, — zise cu răceală Englezul...

Un taur de vînzare.

Subscrisul am un taure foarte frumos în etate de 2 (doi) ani, de rase *Pinzgau*. Voesc a-l vinde. Cine are voe a-l cumpăra să se adreseze la subscrisul.

Prețul 250 fl. v. a.

George Opruția, econom n Bobalna u. p. Orăștie, (Szászváros).

„VICTORIA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »Victoria«, prin aceasta se invită conform §-lui 17 din statute la a

a XV-a adunare gen. ordinară,

care se va ține în Arad, la 8 Martie 1903 st. n. la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (strada Archiducele Iosif nr. 2).

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
4. Alegerea consiliului de censored.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în sensul §-lui 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență la cassa institutului, sau la institutele de credit și economii »Albina«, »Timișana«, »Bihoreana«, și »Oraviciana« cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 22 Februarie 1903.

Direcțiunea institutului.

Activa.			Contul bilanț.			Pasiva.		
	cor.	fil.		cor.	fil.		cor.	fil.
Cassa în numerar	88299	87	Capital social:			Capital social:		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	4887	41	3000 acțiuni à K 200			3000 acțiuni à K 200	600000	—
Cambii	4416734	01	Fondul de rezervă			Fondul de rezervă	335013	17
Imprum. hipotecare	783462	—	» de pensuni			» de pensuni	58881	01
Avansuri pe efecte	66591	—	Depuneri spre fructificare			Depuneri spre fructificare	3575002	62
Acțiuni dela diverse bănci	40580	—	Deposite de cassă			Deposite de cassă	21411	59
Credite de cont-curent	47726	19	Reescont			Reescont	954110	—
Casa institutului, și alte realități de vânzare	238917	45	Dividendă neridicată			Dividendă neridicată	1408	—
Mobilier cor. 8171-72			Diverse conturi creditoare			Diverse conturi creditoare	2833	10
după amortisare » 817-17	7354	55	Contribuție nesolvită după interesele depunerilor pe al II. semestru			Contribuție nesolvită după interesele depunerilor pe al II. semestru	8630	16
Diverse conturi debitoare	4270	94	Interese transitoare anticipate			Interese transitoare anticipate	53212	26
Interese transitoare restante	17406	68	Profit transpus cor. 8372-58			Profit transpus cor. 8372-58		
	5716230	10	Profit net » 97355-61			Profit net » 97355-61	105728	19
							5716230	10

Debit.			Contul Profit și Perdere.			Credit.		
	cor.	fil.		cor.	fil.		cor.	fil.
Interese:			Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	169210	14	dela cambii de bancă cor. 310597-33			dela cambii de bancă cor. 310597-33		
» reescont	41922	72	» împrumuturi hipotecare » 66648-45			» împrumuturi hipotecare » 66648-45		
Spese:			» avansuri pe efecte » 5267-28			» avansuri pe efecte » 5267-28		
imprim., registre, tipărituri, lemne,	13081	23	» cont-curent » 4874-91			» cont-curent » 4874-91		
lumină și diverse	5589	82	» efecte proprii » 2421—			» efecte proprii » 2421—	389808	97
Porto			Chiria și alte arânzi			Chiria și alte arânzi	9949	39
Contribuție directă cor. 20503-78			Provisiuni			Provisiuni	11108	90
10% dare la inter. depuneri » 16922-56	37426	34	Profit transpus			Profit transpus	8372	58
Competință de timbru	386	40						
Salare	34894	45						
Bani de cuartir	7583	38						
Chirie	2600	—						
Amortisare din mobilier	817	17						
Profit transpus cor. 8372-58								
Profit net » 97355-61	105728	19						
	419239	84					419239	84

Arad, 31 Decembrie 1902.

DIRECȚIUNEA:

Oncu m. p., director executiv. **Raicu m. p.**, secretar. **Mihailu Veliclu m. p.**, președinte.
V. Mangra m. p., **Petru Truția m. p.**, **R. Ciorogariu m. p.**, v.-preș. **Dr. Nicolau Cioclan m. p.**
Dr. Aurel Demian m. p., **I. Papp m. p.**, **Traian Vaftianu m. p.**

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Arad, la 26 Februarie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Sever Ispravnic m. p., **George Feter m. p.**, **George Popoviciu m. p.**, **Nic. Marcu m. p.**, **Paul Milovan m. p.**
președinte, v.-preș.

Editor și redactor responsabil: Iuliu V. Ioanovici.

„Minerva“ inst. tipogr. în Orăștie.

Sz. 126—1903. kir. végrh.
ARVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulírott kir. bir. végrehajtó az 1881. évi 60. t.-cz. 102. és 120. §-ai értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. jbiróságnak 1902. évi Sp I 548/3 számu végzése folytán Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénz- és hitelintézet részvénytársaságnak özvegy Koszteszk Mariucza és társa szerkei lakosok ellen 250 kor. s jár. iránti foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül és lefoglalt és 686 koronára becsült ökrök, szekér és széna birói árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróságnak 1903. évi V 8/2 sz. végzése folytán 250 kor. tőke, ennek 1901. évi III/2-től 8% kamatai, eddig összesen 65 kor. 20 fil. megállapított, valamint ezuttal 2 kor. 90 fil. árverés ki-tüzetési költségek erejéig Szerekán adósok lakásán leendő eszközlésére 1903. évi márczius 12 napjának d. u. 3 órája tüzetik ki, a midőn is a fentti ingók esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénz mellett fognak eladni. A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szászvároson, 1903. évi február hó 21-én.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrh.

Sz. 1124—1903. tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy »Ardeleana« pénzintézet végrehajtatónak Stenkuleszk Luon végrehajtást szenvedő elleni 260 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. járásbiróság) területén levő a Pojána, Valea-jepin fekvő pojánai valea-jepi 98 szám tjkvben A † 1 rd 254 256 hrsz. ingatlanra 445 kor., A † 2 rd 267 hrsz. ingatlanra 164 kor., A † 5 rd 5964 5968 hrsz. ingatlanra 253 kor., A † 6 rd 6079/3 hrsz. ingatlanra 1 kor., A † 7 rd 6542 hrsz. ingatlanra 14 kor., A † 8 rd 6565 hrsz. ingatlanra 11 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi márczius hó 27-ik napján d. e. 9 orakor Pojána Valea-jepin község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeltetenni, avagy az 1881. évi t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. Kelt Szászvároson, 1903. évi február hó 23-án.

Sohalmi,
kir. albiró.